

**HUOM! TÄMÄ ON RINNAKKAISTALLENNE**

Rinnakkaistallennettu versio voi erota alkuperäisestä julkaistusta sivunumeroiltaan ja ilmeeltään.

**Tekijä(t):** Ahponen-Käyhkö, Sanna

**Otsikko:** Ollaanko etänä – Etäohjauksesta ja digiosaamisesta ydinosaamista?

**Versio:** Kustantajan pdf

**Käytä viittauksessa alkuperäistä lähdettä:**

Ahponen-Käyhkö, S. (2024). Ollaanko etänä – Etäohjauksesta ja digiosaamisesta ydinosaamista? Pulssi-portaali 7.6.2024. <https://www.karelia.fi/2024/06/ollaanko-etana-etaohjauksesta-ja-digiosaamisesta-ydinosaamista>

**PLEASE NOTE! THIS IS PARALLEL PUBLISHED VERSION / SELF-ARCHIVED VERSION OF THE OF THE ORIGINAL ARTICLE**

This is an electronic reprint of the original article.

This version *may* differ from the original in pagination and typographic detail.

**Author(s):** Ahponen-Käyhkö, Sanna

**Title:** Ollaanko etänä – Etäohjauksesta ja digiosaamisesta ydinosaamista?

**Version:** publisher's pdf

**Please cite the original version:**

Ahponen-Käyhkö, S. (2024). Ollaanko etänä – Etäohjauksesta ja digiosaamisesta ydinosaamista? Pulssi-portaali 7.6.2024. <https://www.karelia.fi/2024/06/ollaanko-etana-etaohjauksesta-ja-digiosaamisesta-ydinosaamista>

# Ollaanko etänä – Etäohjauksesta ja digiosaamisesta ydinosaamista?

7.6.2024

Etäkokoukset ja etäopetus ovat arkipäivää. Mutta miten korkeakoulujen opetuksessa tulisi huomioida teknologian nopea kehittyminen, joka merkitsee vääjäämättä myös työn muutosta mm. sosiaali- ja terveyspalveluissa? Monissa maissa on todettu, ettei ilman digitaalisia palveluja pystytä vastaamaan kasvavaan palvelutarpeeseen vähenevillä henkilöresursseilla. Digitaalinen transformaatio onkin maailman terveysjärjestö WHO:n ja Euroopan unionin tasolla nostettu sosiaali- ja terveydenhuollon strategiseksi painopisteeksi. Lisääntynyt tieto ja kehittynyt teknologia mahdollistavat uudenlaisia ennakoivia ja ennaltaehkäiseviä palveluja sekä yksilö- että väestötasolla.

## Aktiivinen asiakkuus diginä

Asiakaskäyttäytyminen on muuttumassa painottuen mm. digitaaliseen osallisuuteen ja aktiiviseen asiakkuuteen. Ihmiset haluavat yhä enemmän toimia mieluiten mobiileilla päätelaitteilla sekä tarvittaessa vaikuttaa tiedon sisältöön ajasta ja paikasta riippumatta. Yleistymässä ovat erityisesti erilaiset digitaaliset potilas- ja asiakasvastaanotot sekä anonyymien neuvonnan tarjoaminen nettisivuilla. Asiakkaat hyödyntävät erityisesti omien tietojen tarkastelua sekä ajanvarausta, mutta yhä useampi on myös tavannut ammattilaista digitaalisesti.

Digitaaliset palvelut ja tietojärjestelmät tarjoavat mahdollisuuksia sosiaali- ja terveydenhuollon kestävään uudistamiseen. Digitaalisten palvelujen avulla voidaan tukea, täydentää tai jopa kokonaan korvata perinteisiä palveluja ja toimintatapoja sekä muodostaa täysin uusia tapoja tarjota palveluja.

## Ratkaisuja reuna-alueille

RemoTED- hanke (Digital and technological Social and healthcare Education in Remote areas) pyrkii etsimään ratkaisuja teknologiasta ja digitaalisuudesta niin sanottujen reuna-alueiden haasteisiin pitkien etäisyyksien alueille. Näillä alueilla myös väestörakenteen ikääntyminen ja lisääntyvät vaikeudet työvoiman saatavuudessa sosiaali- ja terveydenhoitoalalla ovat tätä päivää. Karelia-ammattikorkeakoulun lisäksi ovat mukana hankkeessa ovat samansuuntaisten haasteiden kanssa kamppailevat Lapin ammattikorkeakoulu ja Atlantic Technological University (ATU) Irlannista.

Hankkeen selvitystyössä meitä on kiinnostanut erityisesti se, mitä teknologisten ratkaisujen lisääntyminen merkitsee esimerkiksi opetuksen kannalta ja minkälaiset valmiudet meillä on vastata näihin muutoksiin. Olemme yhteistyössä opiskelijoiden kanssa kartoittaneet kevään 2024 aikana muun muassa opiskelijoiden ja opettajien näkemyksiä teknologisista ratkaisuista opetuksessa ja sosiaali- ja terveydenhuollon kentällä.

## **“Etäopetus mahdollistaa opiskelun, ilman sitä ei olisi mahdollista opiskella ollenkaan”**

Sosionomiopiskelijoiden tiedonkeruuprojektissa Yhteisö- ja projektikehittämisen opintojaksolla oli tavoitteena selvittää opiskelijoiden suhtautumista teknologian ja digitalisoitumisen mahdollisuuksiin sosiaali- ja terveysalan koulutuksessa ja työelämässä. Projektin tiedonkeruu toteutettiin pop-up pisteellä Karelian Tikkarinteen kampuksella 10.4.2024.

Kyselyn vastauksista selvisi, että suhtautuminen muun muassa etäopiskeluun oli pääosin positiivista ja teknologian koettiin tuovan helppoutta ja joustavuutta opiskeluun. Etäopiskelu tuo “paljon joustoa” esimerkiksi pitkien välimatkojen takia sekä “mahdollistaa opiskelun omalla ajalla ja esim. töiden sovittamisen jollakin tavalla.” Osa opiskelijoista kuitenkin koki etäopetukseen osallistumisen haastavana. Huonoina kokemuksina mainittiin muun muassa yhteyksien ja teknologisten ratkaisujen toimimattomuus. Myös osaamista tarvitaan lisää puolin ja toisin. Lisäksi toivottiin muun muassa uusia teknologisia ratkaisuja kuten tekoälyn ja virtuaalisen todellisuuden hyödyntämistä opetuksessa.



Pop-up pisteellä sai kyselyyn vastaamisen ohella testata VR-laseja.

Myös opettajien näkökulmasta ajateltuna opetuksessa voisi hyödyntää enemmän erilaisia teknologisia ratkaisuja. Nämä ratkaisut tulisi huomioida jo opintojaksojen pedagogisessa suunnittelussa. Ennakkoluulottomasti

mukaan voisi ottaa enemmän esimerkiksi kameroita ja XR- ja VR- teknologiaa sekä robotiikkaa ja tekoälyä. Myös erilaiset ohjelmistot tukisivat digitaalisia oppimisympäristöjä sekä erilaisia testi- ja harjoitteluympäristöjä opetuksen tukena. Simulaatiota voisi kehittää vastaamaan nykyajan ja tulevaisuuden tarpeisiin esimerkiksi virtuaalisen oppimisympäristön muodossa. Myös esimerkiksi ryhmien ja yksittäisten asiakkaiden etäohjaaminen, sekä ammatillinen "chattiviestintä", vaatii sote-alan ammattilaisilta uudenlaista osaamista, johon tulisi kiinnittää huomiota.

## **"Eihän mummot ja papat osaa, eivätkä ainakaan halua olla etänä!" – Vai osaavatko ja haluavatko?**

Haasteena teknologisten ratkaisujen lisäämisessä niin työelämässä kuin opetuksessakin ovat jossakin määrin digi- ja teknologiakielteiset ennakkoluulot, asenteet, tiedon puute ja osaamisvajeet. Sosiaalisten ongelmien ratkaisuun tähtäävässä tekoälyn koulutuksessa ja sovelluskehityksessä on välttämätöntä, että alan ammattilaiset toimivat tiiviissä yhteistyössä kehittäjien kanssa käyttäen omaa osaamistaan palveluiden kehittämiseen. Samalla pitää pystyä varmistamaan, että tekoälyjärjestelmät noudattavat alan arvoja, normeja ja standardeja ja ovat yhdenvertaisuutta ja tasa-arvoa lisääviä. Tämä tuo alan ammattilaisille myös uusia osaamisvaateita.

Opetus tulee varmastikin olemaan enemmän aikaan ja paikkaan sitomatonta ja itse "opettaminen" tulee muuttumaan niin tekoälyn kuin muidenkin ratkaisujen myötä. Tekoälyn käyttäminen ei myöskään ole enää kaukaista tulevaisuutta vaan arkipäivää. Se muuttaa jo nyt tapaa, jolla opettajat työskentelevät ja oppijat oppivat. Tekoälyn vaikutus koulutusjärjestelmiimme on kiistaton, ja tulevaisuudessa sen merkitys vain korostuu. Kehitys on siis nopeaa, ja meidän tulisi pysyä mukana muutoksessa. Ehkäpä teknologiasta voisi tehdä vahvuuden ja vetovoimatekijän.

---

## Kirjoittaja:

Sanna Ahponen-Käyhkö, opettaja, Karelia-ammattikorkeakoulu

Kirjoittaja työskentelee RemoTED-hankkeessa.

*Digital and Technological Social and Healthcare Education in Remote areas – Challenges and Opportunities (RemoTED) on Interreg Northern Periphery and Arctic -ohjelman ja Lapin liiton rahoittama hanke, jonka toteutusaika on 1.12.2023 – 30.11.2024. Hankkeen toteuttajia ovat Lapin ammattikorkeakoulu, Karelia-ammattikorkeakoulu ja Atlantic Technological University Irlannista. Hankkeen kokonaisbudjetti on 99846,77 euroa, josta NPA-rahoitusta on 64900,39 euroa.*



LAPIN AMK  
Lapland University of Applied Sciences



## Lähteet:

Euroopan unioni. Tekoälyn ja datan käyttö: eettiset ohjeet opettajille. [https://learning-corner.learning.europa.eu/learning-materials/use-artificial-intelligence-ai-and-data-teaching-and-learning\\_fi](https://learning-corner.learning.europa.eu/learning-materials/use-artificial-intelligence-ai-and-data-teaching-and-learning_fi)

Hemming, K., Snicker, E., Klemola, L. 2024. Tekoälyteknologia muuttaa sosiaalialan toimintaympäristöä. Savonia-artikkeli Pro 23.4.2024. <https://www.savonia.fi/sosiaali-ja-terveysala/tekoalyteknologia-muuttaa-sosiaalialan-toimintaymparistoa/>

Sosiaali- ja terveysministeriö. 2023. Digitaalisuus sosiaali- ja terveydenhuollon kivijalaksi. Sosiaali- ja terveydenhuollon digitalisaation ja tiedonhallinnan strategia 2023–2035. Sosiaali- ja terveysministeriön julkaisuja 2023:32. <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-00-9889-6>

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos. 2023. <https://thl.fi/aiheet/sote-palvelujen-johtaminen/kehittyva-palvelujarjestelma/digitaaliset-palvelut/kehityssuunnat-sote-digitalisaatiossa>

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos. 2024. Kehittyvä palvelujärjestelmä. <https://thl.fi/aiheet/sote-palvelujen-johtaminen/kehittyva-palvelujarjestelma>